

Yttrande angående Remiss av reviderade förslag av EU:s gasmarknadspaket (EU-kommissionens förslag till revidering av Direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och Förordning 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten)

Sammanfattning

- Energimyndigheten välkomnar att EU-kommissionen har presenterat lagstiftningspaketet Fit for 55.
- Energimyndigheten anser att det är viktigt med en helhetssyn på lagstiftningspaketet Fit for 55 och vill lyfta fram påverkan på energisystemet i sin helhet och hållbar utveckling och omställning i ett brett perspektiv.
- Energimyndigheten anser det positivt att EU:s inre gasmarknad anpassas till att omfatta förnybara gaser och fossilfri vätgas i syfte att fasa ut fossila bränslen.
- Energimyndigheten bedömer att definitionerna för gas inte är tillräckligt tydliga och anser det som viktigt att de definitioner för gas som formuleras är tydliga och stringenta då dessa kommer att ha en stor betydelse för gasmarknadens omställning.

Energimyndighetens ställningstagande

Övergripande synpunkter om lagstiftningspaketet Fit for 55

Detta förslag är en del av EU-kommissionens lagstiftningspaket Fit for 55, vars huvudsakliga syfte är att bidra till att uppnå klimatmålet om 55 procent minskade växthusgasutsläpp till 2030 jämfört med 1990. Energimyndigheten välkomnar att EU-kommissionen presenterar detta lagstiftningspaket som ska stötta omställningen till ett klimatneutralt samhälle på sikt.

Energimyndigheten noterar att EU-kommissionen inte tagit fram någon konsekvensanalys för Fit for 55 som helhet, utan separata analyser görs för varje lagstiftningsförslag. Det är svårt att bedöma helheten och vilken betydelse och påverkan de olika förslagen har i förhållande till varandra. Energimyndigheten framhåller vikten av att ett helhetsgrepp tas under förhandlingsarbetet och att de olika förslagen samordnas med varandra. Det handlar också om påverkan på energisystemet i stort, exempelvis hur ökad elektrifiering och användning av vätgas kan göras på ett hållbart sätt, samt frågor om försörjningstrygghet.

Övergripande synpunkter på förslag till revidering av Direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och Förordning 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten

Energimyndigheten anser det positivt att EU:s inre gasmarknad anpassas till att även omfatta förnybara gaser och fossilfri vätgas i syfte att fasa ut fossila bränslen. I direktivet och förordningen refererar EU-kommissionen till 'low-carbon gas'. Det är enligt Energimyndigheten svårt att få en tydlig förståelse av vad begreppet innefattar och Energimyndigheten ser behov av en tydlig riktning inom EU mot fossilfri vätgas och förnybar gas. Energimyndigheten ser det som positivt att EU-kommissionen föreslår ett slutdatum för långa kontrakt för fossil naturgas.

Energimyndigheten bedömer att definitionerna för gas inte är tillräckligt tydliga och anser det som viktigt att de definitioner för gas som formuleras är tydliga och stringenta då dessa kommer att ha en stor betydelse för gasmarknadens omställning. Definitionerna är avgörande för vad som till exempel räknas som förnybar gas eller 'low carbon gas'. Energimyndigheten vill därför lyfta vikten av att analysera hur definitionerna ska hanteras inom förhandlingsarbetet och ser behov av förtydligande för vissa definitioner. EU-kommissionen föreslår till exempel att biogas definieras både som naturgas och förnybar gas samt hänvisar till direktivet om förnybar energi (direktiv 2018/2001) för vissa definitioner där arbete med delegerade akter också pågår varför utfallet av detta arbete påverkar vissa definitioner i gasdirektivet så, som 'low carbon hydrogen' och 'low carbon fules'.

I EU-kommissionens förslag exkluderar inte definitionen för 'low-carbon gas' fossilt ursprung. Energimyndigheten anser att det är viktigt att vid förhandlingsarbetet bevaka och arbeta för att fossil naturgas inte ska ersättas av 'low-carbon gas' med fossilt ursprung utan att fossil naturgas ska ersättas med förnybara gaser och fossilfri vätgas.

Det finns i EU-kommissionens förslag ett tydligt linjärt producent-konsumentperspektiv och till viss del en medvetenhet kring behovet av att många olika aktörer kan behöva tillgång till gasnätet för att bli leverantör. Skillnaden mot ett fossilt gasnät med en eller ett fåtal inmatningspunkter blir i ett förnybart

gasnät många inmatningspunkter och det finns därmed behov av tekniska möjligheter att mäta både konsumtion och inmatning av gas på gasnätet hos mindre aktörer. Energimyndigheten vill också lyfta vikten av att vid förhandlingsarbetet bevaka påverkan på svenska marknaden, exempelvis att föreslagna regler för en konkurrenskraftig, konsumentinriktad, flexibel och icke-diskriminerade marknad inte hindrar produktionsstöd för biogas.

Energimyndigheten anser att EU-kommissionens förslag på nya artiklar kopplade till vätgas är viktiga för vätgasens roll i energisystemet. Flera artiklar har tillkommit för att leda utvecklingen i vätgasmarknaden så att infrastruktur (vätgastransport, distribution och lagring) byggs ut och utvecklas baserat på ett EU-gemensamt och transparent system med certifiering och regelverk som tillämpas av samtliga medlemsstater. Energimyndigheten anser att det är positivt att utvecklingen sker genom samverkan och med stöd från EU (både genom ekonomiska incitament och gemensamma policy och regelverk) och det är viktigt att vara aktiva i dessa diskussioner för att se till svenska förutsättningar.

Energimyndigheten välkomnar system för tredje parts tillträde till vätgasterminaler baserat på förhandlat tillträde och åtgärder för säkerställning av ett system för reglerad tredjepartstillgång till vätgaslagring och linepack. Dock anser Energimyndigheten att tydliga undantag bör göras för vätgaslagring som sker innanför enskilda industrier och gemensamma lager för industrikuster. Energimyndigheten anser vidare att det i direktivets artikel 46 behöver förtydligas vad som menas med gränsöverskridande kapacitet och ser att det kommer finnas vätgastransport och lagringsverksamhet som bör undantas från detta krav, så som exempelvis lokala verksamheter.

EU-kommissionen föreslår i förordningen vätgasinblandning upp till fem procent i naturgassystemet vid sammankopplingspunkter mellan medlemsstaterna från 1 oktober 2025. Energimyndigheten anser att vidare analys kring effekterna av ett sådant förslag krävs då det anses finnas vissa otydligheter kring till exempel syfte och påverkan på slutkunderna och ser att det finns ett behov av att tydliggöra vilken sorts vätgas som omfattas.

Energimyndigheten poängterar vikten av standarder för gaskvalitet och välkomnar förslag om gränsöverskridande samordning av vätgaskvalitet.

I EU-kommissionens förslag föreslås en ny sammanslutning för vätgas vid namn European Network of Network Operators for Hydrogen. Energimyndigheten välkomnar detta men vill poängtera vikten av tydlighet i mandat, ansvarsfördelning och förväntade resultat för samarbetsparterna.

Energimyndigheten har inte kommenterat på delar som till exempel rör konsumentinflytande, konsumentskydd, regelverk för tariffer och nätkoder, ACER och ENTSO-G då dessa anses ligga inom Energimarknadsinspektionens huvudsakliga ansvarsområde.

Specifika synpunkter för förslag på revidering av Förordning 2017/1938 inom ramen för Förordning 715/2009

Energimyndigheten ser positivt på att gasmarknadslagstiftningen anpassas att omfatta förnybara gaser och vätgas ur ett försörjningstrygghetsperspektiv då detta stärker gasförsörjningstryggheten i Sverige.

Energimyndigheten anser att det måste vara tydligt att EU-förordning 2017/1938 omfattar all gas i rörledning, oavsett vilken typ av gas det är. Detta då EU-förordning 2017/1938 i yttersta fall kan utmynna i beslut om fränkoppling i Sverige vilket innebär att leverans av all gas i rörledning till kund reduceras eller avbryts.

De gasnät som finns i Sverige är, till skillnad från merparten av gasnäten i Europa, inte sammankopplade med varandra. Energimyndighetens uppfattning är att EU-förordning 2017/1938 enbart gäller för gasnät som är sammankopplade med övriga europeiska gasnät. Det är därmed viktigt att det i och med ändringarna är tydligt vilka gasnät som EU-förordning 2017/1938 berör. En inkludering av förnybara gaser, lågkolsgaser och vätgas möjliggör att fler gasnät i Sverige än det västsvenska naturgasnätet kan komma att bli gränsöverskridande och sammankopplade med andra europeiska gasnät.

EU-kommissionen föreslår i artikel 7d nya förslag om gemensam strategisk gaslagring. Energimyndigheten anser det viktigt att en gemensam strategisk gaslagring inom EU är frivillig och att en inte för stor del av den europeiska lagringskapaciteten tas i anspråk av strategiska gaslager. Försörjningstryggheten inom EU bör i så stor utsträckning som möjligt bygga på marknadsdrivna mekanismer.

I artikel 7b föreslår EU-kommissionen nya förslag om effektiv och gemensam användning av gasinfrastruktur och gaslagring. Energimyndigheten ser positivt på gränsöverskridande gasflöden och tillgång till gaslager men poängterar samtidigt vikten av att inte ta fram allt för komplexa gränsöverskridande mekanismer som är svåra att implementera i praktiken. Vidare är det viktigt att marknaden inte snedvrids och att försörjningstryggheten inom EU i så stor utsträckning som möjligt bygga på marknadsdrivna mekanismer.

Energimyndigheten har i detta remissyttrande inga specifika kommentarer ur ett gasmarknadsperspektiv kring cybersäkerhet men ser behov av att hålla en gemensam hållning för cybersäkerhet över flera sektorer. Energimyndigheten har i detta remissyttrande ej heller kommenterar på delar kring solidaritet då Energimyndigheten i stort anser dessa förslag som acceptabla.

EU-kommissionen föreslår att endast vissa artiklar av EU-förordning 2017/1938 ses över. Energimyndigheten önskar dock ändra en del i förordningen som EU-kommissionen inte öppnat upp. Energimyndigheten ser ett behov av att arbeta för att Sverige får ett undantag vad gäller definitionen av 'skyddad kund' i artikel 2

Datum
2022-02-09

punkt 5 och tillåta Sverige att definiera skyddad kund som enbart grundläggande samhällstjänst.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Robert Andréén. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Gustav Ebenå, chefsjuristen Rikard Janson samt enhetschef Maria Westrin. Föredragande har varit handläggaren Josefina Hessel.

Robert Andréén

Josefina Hessel

Detta beslut är elektroniskt signerat i Energimyndighetens ärendehanteringssystem och saknar därför underskrift